

SA LI İ VE GÜVENL İ R İ SK DE ERLEND İ RMES İ YÖNETMEL İ**B İ R İ NC İ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeli in amacı, i yerlerinde i sa lı ı ve güvenli i yönünden yapılacak risk de erlendirmesinin usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı Sa lı ı ve Güvenli i Kanunu kapsamındaki i yerlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, Sa lı ı ve Güvenli i Kanununun 10 uncu ve 30 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmı tır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Çalı ma ve Sosyal Güvenlik Bakanlı ını,
- Kabul edilebilir risk seviyesi: Yasal yükümlülüklerle ve i yerinin önleme politikasına uygun, kayıp veya yaralanma olu turmayacak risk seviyesini,
- Kanun: 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı Sa lı ı ve Güvenli i Kanununu,
- Önleme: yerinde yürütülen i lerin bütün safhalarında i sa lı ı ve güvenli i ile ilgili riskleri ortadan kaldırmak veya azaltmak için planlanan ve alınan tedbirlerin tümünü,
- Ramak kaza olayı: yerinde meydana gelen; çalı an, i yeri ya da i ekipmanını zarara u ratma potansiyeli oldu u halde zarara u ratmayan olayı,
- Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da ba ka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalini,
- Risk de erlendirmesi: yerinde var olan ya da dı arıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönü mesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararla tırılması amacıyla yapılması gerekli çalı maları,
- Tehlike: yerinde var olan ya da dı arıdan gelebilecek, çalı anı veya i yerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

ifade eder.

K İ NC İ BÖLÜM

veren Yükümlülü ü ve Risk De erlendirmesi Ekibi

veren yükümlülü ü

MADDE 5 – (1) veren; çalı ma ortamının ve çalı anların sa lık ve güvenli ini sa lama, sürdürme ve geli tirme amacı ile i sa lı ı ve güvenli i yönünden risk de erlendirmesi yapar veya yaptırır.

(2) Risk de erlendirmesinin gerçekleştirilmesi; i verenin, i yerinde i sa lı ı ve güvenli inin sa lanması yükümlülü ünü ortadan kaldırmaz.

(3) veren, risk de erlendirmesi çalı malarında görevlendirilen ki i veya ki ilere risk de erlendirmesi ile ilgili ihtiyaç duydukları her türlü bilgi ve belgeyi temin eder.

Risk de erlendirmesi ekibi

MADDE 6 – (1) Risk de erlendirmesi, i verenin olu turdu u bir ekip tarafından gerçekleştirilir. Risk de erlendirmesi ekibi a a ıdakilerden olu ur.

- veren veya i veren vekili.
 - yerinde sa lık ve güvenlik hizmetini yürüten i güvenli i uzmanları ile i yeri hekimleri.
 - yerindeki çalı an temsilcileri.
 - yerindeki destek elemanları.
 - yerindeki bütün birimleri temsil edecek ekilde belirlenen ve i yerinde yürütülen çalı malar, mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi çalı anlar.
- (2) veren, ihtiyaç duyuldu unda bu ekibe destek olmak üzere i yeri dı ındaki ki i ve kurulu lardan hizmet alabilir.
- (3) Risk de erlendirmesi çalı malarının koordinasyonu i veren veya i veren tarafından ekip içinden görevlendirilen bir ki i tarafından da sa lanabilir.
- (4) veren, risk de erlendirmesi çalı malarında görevlendirilen ki i veya ki ilerinin görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını kar ıllar, görevlerini yürütmeleri sebebiyle hak ve yetkilerini kısıtlayamaz.
- (5) Risk de erlendirmesi çalı malarında görevlendirilen ki i veya ki iler i veren tarafından sa lanılan bilgi ve belgeleri korur ve gizli tutar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Risk De erlendirmesi A amaları

Risk de erlendirmesi

MADDE 7 – (1) Risk de erlendirmesi; tüm i yerleri için tasarım veya kurulu a amasından ba lamak üzere tehlikeleri tanımlama, riskleri belirleme ve analiz etme, risk kontrol tedbirlerinin kararla tırılması, dokümantasyon, yapılan çalı maların güncellenmesi ve gerekli inde yenileme a amaları izlenerek gerçekleştirilir.

(2) Çalı anların risk de erlendirmesi çalı ması yapılırken ihtiyaç duyulan her a amada sürece katılarak görü lerinin alınması sa lanır.

Tehlikelerin tanımlanması

MADDE 8 – (1) Tehlikeler tanımlanırken çalı ma ortamı, çalı anlar ve i yerine ili kin ilgisine göre asgari olarak a a da belirtilen bilgiler toplanır.

- yeri bina ve eklentileri.
- yerinde yürütülen faaliyetler ile i ve i lemler.
- Üretim süreç ve teknikleri.
- Çalı ekipmanları.
- Kullanılan maddeler.
- Artık ve atıklarla ilgili i lemler.
- Organizasyon ve hiyerar ik yapı, görev, yetki ve sorumluluklar.
- Çalı anların tecrübe ve dü ünceleri.
 - e ba lamadan önce ilgili mevzuat gere i alınacak çalı ma izin belgeleri.
- Çalı anların e itim, ya , cinsiyet ve benzeri özellikleri ile sa lık gözetimi kayıtları.
- Genç, ya lı, engelli, gebe veya emziren çalı anlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalı anların durumu.
- yerinin tefti sonuçları.
- Meslek hastalı ı kayıtları.
- kazası kayıtları.
- yerinde meydana gelen ancak yaralanma veya ölüme neden olmadı ı halde i yeri ya da i ekipmanının zarara u rmasına yol açan olaylara ili kin kayıtlar.
 - Ramak kala olay kayıtları.
 - Malzeme güvenlik bilgi formları.
 - Ortam ve ki isel maruziyet düzeyi ölçüm sonuçları.
 - Varsa daha önce yapılmı risk de erlendirmesi çalı maları.
 - Acil durum planları.
 - Sa lık ve güvenlik planı ve patlamadan korunma dokümanı gibi belirli i yerlerinde hazırlanması gereken dokümanlar.

(2) Tehlikelere ili kin bilgiler toplanırken aynı üretim, yöntem ve teknikleri ile üretim yapan benzer i yerlerinde meydana gelen i kazaları ve ortaya çıkan meslek hastalıkları da de erlendirilebilir.

(3) Toplanan bilgiler ı ında; i sa lı ı ve güvenli i ile ilgili mevzuatta yer alan hükümler de dikkate alınarak, çalı ma ortamında bulunan fiziksel, kimyasal, biyolojik, psikososyal, ergonomik ve benzeri tehlike kaynaklarından olu an veya bunların etkile imi sonucu ortaya çıkabilecek tehlikeler belirlenir ve kayda alınır. Bu belirleme yapılırken a a daki hususlar, bu hususlardan etkilenecekler ve ne ektilebilecekleri göz önünde bulundurulur.

- İtmenin yeri nedeniyle ortaya çıkabilecek tehlikeler.
- Seçilen alanda, i yeri bina ve eklentilerinin plana uygun yerle tirilmemesi veya planda olmayan ilavelerin yapılmasından kaynaklanabilecek tehlikeler.
- yeri bina ve eklentilerinin yapı ve yapım tarzı ile seçilen yapı malzemelerinden kaynaklanabilecek tehlikeler.
- Bakım ve onarım i lerinde dahil i yerinde yürütülecek her türlü faaliyet esnasında çalı ma usulleri, vardiya düzeni, ekip çalı ması, organizasyon, nezaret sistemi, hiyerar ik düzen, ziyaretçi veya i yeri çalı anı olmayan di eri ki iler gibi faktörlerden kaynaklanabilecek tehlikeler.
- in yürütümü, üretim teknikleri, kullanılan maddeler, makine ve ekipman, araç ve gereçler ile bunların çalı anların fiziksel özelliklerine uygun tasarlanmaması veya kullanılmamasından kaynaklanabilecek tehlikeler.
- Kuvvetli akım, aydınlatma, paratoner, topraklama gibi elektrik tesisatının bile enleri ile ısıtma, havalandırma, atmosferik ve çevresel artlardan korunma, drenaj, arıtma, yangın önleme ve mücadele ekipmanı ile benzeri yardımcı tesisat ve donanımlardan kaynaklanabilecek tehlikeler.
- yerinde yanma, parlama veya patlama ihtimali olan maddelerin i lenmesi, kullanılması, ta nınması, depolanması ya da imha edilmesinden kaynaklanabilecek tehlikeler.
- Çalı ma ortamına ili kin hijyen ko ulları ile çalı anların ki isel hijyen alı kanlıklarından kaynaklanabilecek tehlikeler.
 - Çalı anın, i yeri içerisindeki ula ım yollarının kullanımından kaynaklanabilecek tehlikeler.
- Çalı anların i sa lı ı ve güvenli i ile ilgili yeterli e itim almaması, bilgilendirilmemesi, çalı anlara uygun talimat verilmemesi veya çalı ma izni prosedürü gereken durumlarda bu izin olmaksızın çalı lmasından kaynaklanabilecek tehlikeler.

(4) Çalı ma ortamında bulunan fiziksel, kimyasal, biyolojik, psikososyal, ergonomik ve benzeri tehlike kaynaklarının neden oldu u tehlikeler ile ilgili i yerinde daha önce kontrol, ölçüm, inceleme ve ara tırma çalı ması yapılmamı ise risk de erlendirmesi çalı malarında kullanılmak üzere; bu tehlikelerin, nitelik ve niceliklerini ve çalı anların bunlara maruziyet seviyelerini belirlemek amacıyla gerekli bütün kontrol, ölçüm, inceleme ve ara tırmalar yapılır.

Risklerin belirlenmesi ve analizi

MADDE 9 – (1) Tespit edilmi olan tehlikelerin her biri ayrı ayrı dikkate alınarak bu tehlikelerden kaynaklanabilecek risklerin hangi sıklıkta olu abilece i ile bu risklerden kimlerin, nelerin, ne ektilde ve hangi iddetde zarar görebilece i belirlenir. Bu belirleme yapılırken mevcut kontrol tedbirlerinin etkisi de göz önünde bulundurulur.

(2) Toplanan bilgi ve veriler ışığında belirlenen riskler; işletmenin faaliyetine ilişkin özellikleri, işletimindeki tehlike veya risklerin nitelikleri ve işletimin kısıtları gibi faktörler ya da ulusal veya uluslararası standartlar esas alınarak seçilen yöntemlerden biri veya birkaçı bir arada kullanılarak analiz edilir.

(3) İşletiminde birbirinden farklı işletim alanlarının yürütüldüğü bölümlerin bulunması halinde birinci ve ikinci fıkralardaki hususlar her bir bölüm için tekrarlanır.

(4) Analizin ayrı ayrı bölümler için yapılması halinde bölümlerin etkileşimleri de dikkate alınarak bir bütün olarak ele alınıp sonuçlandırılır.

(5) Analiz edilen riskler, kontrol tedbirlerine karar verilmek üzere etkilerinin büyüklüğüne ve önemlerine göre en yüksek risk seviyesine sahip olandan başlanarak sıralanır ve yazılı hale getirilir.

Risk kontrol adımları

MADDE 10 – (1) Risklerin kontrolünde aşağıdaki adımlar uygulanır.

a) Planlama: Analiz edilerek etkilerinin büyüklüğüne ve önemine göre sıralı hale getirilen risklerin kontrolü amacıyla bir planlama yapılır.

b) Risk kontrol tedbirlerinin kararlarla gerçekleştirilmesi: Riskin tamamen bertaraf edilmesi, bu mümkün değil ise riskin kabul edilebilir seviyeye indirilmesi için aşağıdaki adımlar uygulanır.

- 1) Tehlike veya tehlike kaynaklarının ortadan kaldırılması.
- 2) Tehlikelinin, tehlikeli olmayanla veya daha az tehlikeli olanla değiştirilmesi.
- 3) Riskler ile kaynağında mücadele edilmesi.

c) Risk kontrol tedbirlerinin uygulanması: Kararlaştırılan tedbirlerin işletim ve işletim basamakları, işletim yapacak kişilere ya da işletim birimlerine, sorumlu kişilere ya da işletim birimlerine, başlama ve bitiş tarihleri ile benzeri bilgileri içeren planlar hazırlanır. Bu planlar işletim verince uygulamaya konulur.

ç) Uygulamaların izlenmesi: Hazırlanan planların uygulama adımları düzenli olarak izlenir, denetlenir ve aksayan yönler tespit edilerek gerekli düzeltici ve önleyici işletimler tamamlanır.

(2) Risk kontrol adımları uygulanırken toplu korunma önlemlerine, kişisel korunma önlemlerine göre öncelik verilmesi ve uygulanacak önlemlerin yeni risklere neden olmaması sağlanır.

(3) Belirlenen risk için kontrol tedbirlerinin hayata geçirilmesinden sonra yeniden risk seviyesi tespiti yapılır. Yeni seviye, kabul edilebilir risk seviyesinin üzerinde ise bu maddedeki adımlar tekrarlanır.

Dokümantasyon

MADDE 11 – (1) Risk değerlendirilmesi asgari aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde dokümanite edilir.

a) İşletimin unvanı, adresi ve işletimin adı.

b) Gerçekleştiren kişilerin isim ve unvanları ile bunlardan işletim güvenliği uzmanı ve işletim hekimi olanların Bakanlıkça verilmiş belge bilgileri.

c) Gerçekleştirildiği tarih ve geçerlilik tarihi.

ç) Risk değerlendirilmesi işletimindeki farklı bölümler için ayrı ayrı yapılmışsa her birinin adı.

d) Belirlenen tehlike kaynakları ile tehlikeler.

e) Tespit edilen riskler.

f) Risk analizinde kullanılan yöntem veya yöntemler.

g) Tespit edilen risklerin önem ve öncelik sırasını da içeren analiz sonuçları.

ğ) Düzeltici ve önleyici kontrol tedbirleri, gerçekleştirilme tarihleri ve sonrasında tespit edilen risk seviyesi.

(2) Risk değerlendirilmesi dokümanının sayfaları numaralandırılarak; gerçekleştirilen kişiler tarafından her sayfası parafımlanıp, son sayfası imzalanır ve işletiminde saklanır.

(3) Risk değerlendirilmesi dokümanı elektronik ve benzeri ortamlarda hazırlanıp arşivlenebilir.

Risk değerlendirilmesinin yenilenmesi

MADDE 12 – (1) Yapılmış olan risk değerlendirilmesi; tehlike sınıfına göre çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli işletim yerlerinde sırasıyla en geç iki, dört ve altı yılda bir yenilenir.

(2) Aşağıda belirtilen durumlarda ortaya çıkabilecek yeni risklerin, işletimin tamamını veya bir bölümünü etkiliyor olması göz önünde bulundurularak risk değerlendirilmesi tamamen veya kısmen yenilenir.

- a) İşletimin taşınması veya binalarda değişiklik yapılması.
- b) İşletiminde uygulanan teknoloji, kullanılan madde ve ekipmanlarda değişiklikler meydana gelmesi.
- c) Üretim yönteminde değişiklikler olması.
- ç) Kazası, meslek hastalığı veya ramak kala olay meydana gelmesi.
- d) Çalışma ortamına ait sınır değerlere ilişkin bir mevzuat değişikliği olması.
- e) Çalışma ortamı ölçümü ve sağlık gözetim sonuçlarına göre gerekli görülmesi.
- f) İşletim yerinden kaynaklanan ve işletimini etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Büyük kaza önleme politika belgesi veya güvenlik raporu hazırlanması gereken işletim yerlerinde risk değerlendirilmesi

MADDE 13 – (1) Kanununun 29 uncu maddesi gereğince büyük kaza önleme politika belgesi veya güvenlik raporu hazırlanan işletim yerlerinde; bu belge ve raporlarda değerlendirilmemiş riskler, bu Yönetmeliğe göre yapılacak risk değerlendirilmesinde dikkate alınarak kullanılır.

Birden fazla işletim veren olması durumunda risk değerlendirilmesi çalışmaları

MADDE 14 – (1) Aynı çalışmaları alanın birden fazla işletimin paylaşılması durumunda, yürütülen işletim için diğer işletim verenlerin yürüttüğü işletimlerde göz önünde bulundurularak ayrı ayrı risk değerlendirilmesi gerçekleştirilir. İşletim verenler, risk değerlendirilmesi çalışmalarını, koordinasyon içinde yürütür, birbirlerini ve çalışan temsilcilerini tespit edilen riskler konusunda bilgilendirir.

(2) Birden fazla i yerinin bulundu u i merkezleri, i hanları, sanayi bölgeleri veya siteleri gibi yerlerde, i yerlerinde ayrı ayrı gerçekleştirilen risk de erlendirmesi çalı malarının koordinasyonu yönetim tarafından yürütülür. Yönetim; bu koordinasyonun yürütümünde, i yerlerinde i sa lık ve güvenli i yönünden di eri yerlerini etkileyecek tehlikeler hususunda gerekli tedbirleri almaları için ilgili i verenleri uyarır. Bu uyarılara uymayan i verenleri Bakanlık a bildirir.

Asıl i veren ve alt i veren ili kisinin bulundu u i yerlerinde risk de erlendirmesi

MADDE 15 – (1) Bir i yerinde bir veya daha fazla alt i veren bulunması halinde:

- Her alt i veren yürüttükleri i lerle ilgili olarak, bu Yönetmelik hükümleri uyarınca gerekli risk de erlendirmesi çalı malarını yapar veya yaptırır.
- Alt i verenlerin risk de erlendirmesi çalı maları konusunda asıl i verenin sorumluluk alanları ile ilgili ihtiyaç duydukları bilgi ve belgeler asıl i verence sa lanır.
- Asıl i veren, alt i verenlerce yürütülen risk de erlendirmesi çalı malarını denetler ve bu konudaki çalı maları koordine eder.

(2) Alt i verenler hazırladıkları risk de erlendirmesinin bir nüshasını asıl i verene verir. Asıl i veren; bu risk de erlendirmesi çalı malarını kendi çalı masıyla bütünlü tirerek, risk kontrol tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadı nı izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sa lar.

Çalı anların bilgilendirilmesi

MADDE 16 – (1) i yerinde çalı anlar, çalı an temsilcileri ve ba ka i yerlerinden çalı mak üzere gelen çalı anlar ve bunların i verenleri; i yerinde kar ıla lılabilecek sa lık ve güvenlik riskleri ile düzeltici ve önleyici tedbirler hakkında bilgilendirilir.

Risk de erlendirmesi rehberleri

MADDE 17 – (1) i verenlere, risk de erlendirmesi ile ilgili yükümlülükleri bakımından yardımcı olmak veya yol göstermek amacıyla risk de erlendirmesi rehberleri hazırlanabilir. Rehberler i yerinde çalı an sayısı ve i yerinin bulundu u tehlike sınıfı göz önüne alınarak; sektör, meslek veya yapılan i lere özgü olabilir.

(2) Kamu kurum ve kurulu ları, kamu kurumu niteli i ndeki meslek kurulu ları, i çi-i veren ve memur sendikaları ile kamu yararına çalı an sivil toplum kurulu ları faaliyet gösterdikleri sektörde rehber çalı malarında bulunabilir. Bakanlıkça, bu Yönetmelik hükümlerine uygunlu u yönünden de erlendirilerek onaylanan taslaklar, Bakanlık tarafından sektör, meslek veya yapılan i lere özgü risk de erlendirmesi uygulama rehberleri olarak yayımlanır.

Geçi hükmü

GEÇ C MADDE 1 – (1) 6 ncı madde uyarınca olu turulacak risk de erlendirmesi ekibinde, mezkûr maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde sayılanların bulundurulma zorunlulu u Kanunun 38 inci maddesinde belirtilen sürelere uygun olarak aranır.

Yürürlük

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik 30/12/2012 tarihinde yürürlü e girer.

Yürütme

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çalı ma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

